

2013 - פרשת אלימות כלפי פלסטיני כפות ומכוסה עיניים

מאת: קצין-משפטים יונתן בירון, תובע צבאי בפרקליטות לעניינים מבצעיים, התביעה הצבאית

בשנת 2013, הועמדו לדין ארבעה חיילים מחטיבת גולני, על כך שהיכו עצור פלסטיני מרצועת עזה, כאשר הוא כפות ומכוסה עיניים, ואף תיעדו את מעשיהם באמצעות מכשיר הטלפון הנייד.

רקע עובדתי

בליל ה-11 במאי 2012, סמוך לפני חצות הליל, זוהה אדם החודר ומסתגן לשטח ישראל מכיוון רצועת עזה, ונעצר על-ידי כוח מגדוד 51 של חטיבת גולני. העצור הובא למוצב צבאי והושם בחדר, תחת שמירה מתחלפת של חיילי הגדוד, כשהוא כפות ועיניו מכוסות.

למחרת, ביום ה-12 במאי 2012, בשעות הצהריים, שהו ארבעה מחיילי הגדוד בחדר בו הוחזק העצור. שלושה מהחיילים הכו את הפלסטיני, שהיה כפות ומכוסה עיניים. החייל הרביעי תיעד את ההתרחשות.

הראייה המרכזית בתיק הייתה סרטון בן חצי דקה, שצילם אחד החיילים. אחד החיילים בסרטון נשמע כשהוא מבקש לוודא עם החייל שצילם, כי לא רואים את פרצופם, ונענה בחיוב. אף על פי שפניהם של החיילים לא נראו בסרטון, גורמי החקירה איתרו באמצעותו את החיילים, ונפתחה חקירה של המשטרה הצבאית החוקרת לגבי נסיבות האירוע.

ההליך המשפטי

בחודשים ספטמבר ואוקטובר 2013, הוגשו לבית הדין הצבאי, במחוז שיפוט פיקוד הצפון, כתבי אישום נגד ארבעת החיילים, בגין עבירות של התעללות בנסיבות מחמירות ותקיפה בנסיבות מחמירות.

שלושה חיילים הודו בחלקם באירועים, נטלו אחריות והורשעו על ידי בית הדין הצבאי. על החיילים נגזרו, לצד רכיב ענישה צבאי של הורדה בדרגה, עונשי מאסר של מספר חודשים, בהתאם לחומרת האלימות שנקטו כלפי העצור.

החייל שתיעד את האירוע ולא נקט אלימות בעצמו, כפר בכתב האישום בעניינו, ולכן התנהל משפט בקשר לאשמתו. בחודש אפריל 2014, הרשיע בית הדין הצבאי את הנאשם בעבירת סיוע להתעללות, בנסיבות מחמירות. בהכרעת הדין, נקבע כי יש די ראיות כדי לבסס את מודעותו של הנאשם לכוונה להכות את העצור, בטרם החל בצילום הסרטון. בפני בית הדין הצבאי הוכח, כי במעשיו החייל תרם למעשה העברייני, וכי התגבשה כוונה פלילית בלבו של הנאשם לסייע במעשיו למבצעים העיקריים.

יוער, כי התביעה הצבאית הגישה ערעור על מידת העונש של אחד החיילים שהיכו את העצור, בדרגת סמל-ראשון, שדרגתו הורדה לדרגת טוראי ושנגזרו עליו חודשיים מאסר.

בערעור, התביעה הצבאית דרשה החמרה ברכיב המאסר שנגזר על החייל. נטען, כי אם בעבירות אלימות ניתנת, ככלל, בכורה לשיקולי הרתעה והגנה על הציבור, במקרה זה ודאי שהיה צריך לנהוג כך, שכן האלימות שהפעילו החייל וחבריו כוונה כלפי אדם שהיה כפות ומכוסה עיניים והביאה לרמיסת כבודו ושלמות גופו. לכן, נטען שהיה צריך להחמיר את העונש, וזאת גם כדי ליצור אחידות

בענישה וכדי להדגיש את הפסול שבשימוש בכוח ללא הצדקה ואת הפגיעה בתדמית צה"ל ובערך "טוהר הנשק" במסמך "רוח צה"ל".

בית הדין הצבאי לערעורים דחה את הערעור, בקביעה שלא היה מקום להתערב בעונש המתון שקיבל החייל, אף אם גזירת עונש בן חודשיים מאסר הקלה במידה מסוימת עם אותו החייל, ביחס לחבריו. הנימוק לכך נשען בעיקר על העובדה, שמעשי החייל היו מובחנים ממעשי חבריו, שכן הוא היכה את הקורבן רק במכה אחת, ועזב את זירת ההתרחשות עוד בטרם הסתיים האירוע..

חדשות // צבא וביטחון

עונש מאסר לחיילי גולני שהתעללו בפלסטיני כפות

בית הדין הצבאי גזר על שני חיילי גולני 5.5-6.5 חודשי מאסר לאחר שהורשעו בהכאת עציר שניסה קודם לכן לעבור לישראל מרצועת עזה. החיילים צילמו עצמם מכים את העציר הכפות

תגיות: התעללות, פלסטינים, גולני, עצורים

יאיר אלטמן
יום שלישי, 19 בנובמבר 2013, 21:27

כותרת כתבה מאתר "וואלה" בקשר לפרשה, מיום 19 בנובמבר 2013

חשיבות הפרשה

בית הדין התייחס בפסקי הדין לחומרת מעשיהם של ארבעת החיילים - העצור היה כפות ומכוסה עיניים; היה נתון תחת אלימות כשאינו רואה את תוקפיו, אינו יכול לראות מהיכן תגיע החבטה הבאה ואינו יכול להרים את ידיו על מנת להגן על גופו. הדברים העצימו את תחושת חוסר האונים, ההשפלה והביזוי, אשר היו כרוכים ממילא בסיטואציה העבריינית.

בית הדין הדגיש כי העובדה שארבעה חיילים חברו לביצוע מעשי האלימות מהווה נסיבה מחמירה, וכי האירוע היה מנותק מכל הקשר ביטחוני הכרחי ולא הייתה לו זיקה כלשהי לפעילות מבצעית בה השתתפו הנאשמים קודם לכן. הכאתו של העצור התרחשה שעות רבות לאחר מעצרו בשעות הלילה, וכל ארבעת המעורבים הגיעו לחדר ביוזמתם, בלי שנדרשו לכך מכוח תפקידם בגדוד.

כאמור, בהכרעת הדין בעניינו של החייל שצילם את המעשים, נקבע כי **הצילום הינו בבחינת הגורם המחולל**, שכן העצור לא הוכה טרם הצילום, וניכר שעם תחילתו הפגינו החיילים האלימים בהילות רבה, על מנת להספיק ולצלם את הכאתו של העצור בטרם ייתפסו על-ידי אחרים. נקבע כי בעצם הצילום, היה משום עידוד ותמיכה בחיילים המכים, וכן השפלה וביזוי נוספים על אלו הנובעים ממילא מהאלימות עצמה.

מדוע בחרתי בנושא?

אני משרת כתובע בפרקליטות לעניינים מבצעיים, האמונה על בחינת חשדות לעבירות על ידי חיילי צה"ל במהלך פעילות מבצעית ובמהלך אימונים.

פרשת האלימות הנדונה והטיפול בה ממחישים בעיני את חשיבות אכיפת הדין באירועים מעין אלה, ומבטאים את הגישה המחמירה שנקטת כלפי מי שכשלו וחרגו במעשיהם מהמצופה מחיילי צה"ל, הנדרשים לנהוג באיפוק ובכבוד בכלל, וכלפי מי שנתונים במשמורתם בפרט.

תוצאותיה של הפרשה מעבירות מסר חד וברור, כי אלימות בלתי מוצדקת כלפי עצורים היא מעשה חמור ופסול, ויש בה משום חריגה מהערכים בהם דוגל צה"ל.

לשמחתי מדובר באירוע חריג. לצד זאת, לצערי אירועים דומים קרו גם במהלך השנה האחרונה. גם בעקבותיהם הוגשו כתבי אישום, ובית הדין הצבאי חזר בפסק דינו על החומרה שבמעשים מעין אלה, ועל הצורך להוקיעם.

להרחבה בנושא, ראו את המקורות הבאים:

- ע/59/14 התובע הצבאי הראשי נ' סמ"ר גל רום (3 באוגוסט 2014);
- "חצי שנת מאסר לחיילים שהיכו פלסטיני כפות", nrg, 11 בנובמבר 2013; <https://www.makorrishon.co.il/nrg/online/1/art2/523/536.html>
- "שישה חודשי מאסר לשני חיילי גולני שהיכו פלסטיני כפות", הארץ, 19 בנובמבר 2013; <https://www.haaretz.co.il/news/law/1.216999>